

TÜRKÇE

Ses Bilgisi

1. Yabancı dillerden dilimize giren bazı sözcükler ünlüyle başlayan bir ek aldığında ya da “etmek olmak” gibi fiillerle birleştiğinde sözcüğün sonundaki ünsüzden bir tane daha türer. Bu ses olayına “ünsüz türemesi” denir.

Bu açıklamaya göre aşağıdaki altı çizili sözcüklerden hangisinde ünsüz türemesi yoktur?

- A) Hediyeler sahibine çoktan yollandı.
 B) Sınavda a sıkkını hiç işaretlememiş.
 C) Onu daha fazla üzmemek için affettim.
 D) Bu tür şakalardan hiç hazzetmezdi.

2. Süreksiz sert ünsüzlerle (p, ç, t, k) biten bir sözcüğe, ünlüyle başlayan bir ek geldiğinde sözcüğün sonundaki sert ünsüz yumuşar. Bu ses olayına “ünsüz yumuşaması” denir.

Bu açıklamaya göre “-e / -a” eki aşağıdaki sözcüklerden hangisine getirilirse sözcükte ünsüz yumuşaması meydana gelir?

- A) Deniz
 B) Güneş
 C) Mehtap
 D) Şehir

3. Son hecesinde dar ünlü bulunan iki heceli bazı sözcükler ünlüyle başlayan ek aldıklarında sözcüğün son hecesindeki ünlü düşer.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi ünlü ile başlayan bir ek alırsa sözcüğün son hecesindeki ünlü düşmez?

- A) Hasret
 B) Fikir
 C) Devir
 D) Alın

4. Düz-geniş ünlülerle (a,e) biten fiillere “-yor” eki getirildiğinde, fiilin sonundaki düz-geniş ünlüler daralır ve “ı, i, u, ü” ünlülerine dönüşür.

Buna göre aşağıdaki fiillerden hangisine “-yor” eki getirilirse fiilde ünlü daralması gerçekleşmez?

- A) Söyle-
 B) Tara-
 C) Bilme-
 D) Oku-

5. Sert ünsüzlerden biriyle biten bir sözcük “c, d, g” yumuşak ünsüzleri ile başlayan bir ek aldığında ekin başındaki “c, d, g” ünsüzleri sertleşerek “ç, t, k” ünsüzlerine dönüşür.

Bu açıklamaya göre aşağıdaki fiillerden hangisi “-dı/ -di/ -du/ -dü” ekini alırsa fiilde ünsüz sertleşmesi (ünsüz benzeşmesi) gerçekleşmez?

- A) Büyüt-
 B) Kalk-
 C) Süpür-
 D) Kop-

6. Bütün kusurumu toprak gizliyor

Merhem çalıp yaralarım düzlüyor

Kolun açmış yollarımı gözlüyor

Benim sadık yârim kara topraktır.

Bu şiirde altı çizili sözcüklerde yer alan ses olayı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ünlü düşmesi
 B) Ünsüz yumuşaması
 C) Ünsüz benzemesi
 D) Ünlü daralması

Birden aklına bir fikir geldi. Arkadaşına sokakta güzel bir doğum günü sürprizi yapacaktı.

7. Bu cümlede altı çizili sözcüklerde yer alan ses olayı aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla doğru olarak verilmiştir?

- A) Ünlü daralması – Ünsüz yumuşaması
- B) Ünlü düşmesi – Ünsüz benzeşmesi
- C) Ünsüz yumuşaması – Ünlü daralması
- D) Ünsüz benzeşmesi – Ünlü düşmesi

- 8. I. Toprağın bağrında açar çiçekler**
II. Ağaçta süs olur taze meyveler
III. Bütün canlılar içten hisseder
IV. Her sene vatana bahar gelince

Bu dizelerdeki altı çizili sözcüklerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) I. sözcükte ünlü düşmesi vardır.
- B) II. sözcükte ünsüz benzeşmesi vardır.
- C) III. sözcükte ünsüz türemesi vardır.
- D) IV. sözcükte ünsüz yumuşaması vardır.

9. Aşağıdaki altı çizili sözcüklerden hangisinde ünsüz türemesi vardır?

- A) İnsanlar hakkını nasıl arayacağını bilmelidir.
- B) Onu kötülüklerden korur kolları.
- C) Salıncakta sallanmayı çok severdi.
- D) Beşinci kattan bahçeye eşya indirdik.

10. Aşağıdaki altı çizili sözcüklerden hangisinde ünlü düşmesi yoktur?

- A) Herkesin bu konuda bir fikri vardı.
- B) Çok çalıştığı için alnı terlemişti.
- C) Söylediği sözlerinin öncekilerden farkı yoktu.
- D) O kadar ağır eşyayı omzunda taşımış.

11. Aşağıdakilerden hangisinde altı çizili sözcük ile yay ayraç içinde verilen ses olayı yanlış eşleştirilmiştir?

- A) Temiz hava almak için her pazar ormanda yürüyor. (Ünsüz benzeşmesi)
- B) O kadar yokluk gördükten sonra tutumlu olmayı öğrenmiş. (Ünsüz benzeşmesi)
- C) Bildiğimiz başka bir yol yöntem yoktu ne yazık ki. (Ünsüz yumuşaması)
- D) Oynamaktan aldığı hazzı yavaş yavaş kaybediyordu. (Ünsüz türemesi)

“Benim naçiz vücudum bir gün elbet toprak olacaktır. Fakat Türkiye Cumhuriyeti ilelebet payidar kalacaktır.” (Mustafa Kemal Atatürk)

12. Bu cümlede altı çizili sözcüklerde yer alan ses olayı aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla doğru olarak verilmiştir?

- A) Ünsüz benzeşmesi – Ünsüz yumuşaması
- B) Ünsüz yumuşaması – Ünsüz benzeşmesi
- C) Ünlü düşmesi – Ünsüz daralması
- D) Ünsüz türemesi – Ünlü düşmesi